

Maczó Péter

A tandemről általában a bringázás jut eszünkbe, nekem azonban első-sorban ők: László Zsuzsa és Faragó István.

» *Kezdjük az elején, István: évtizedekre nyúlunk vissza, de csak az Olvasó kedvéért, hiszen mi jól ismerjük egymást – és a könyveket...*

« Kilencvenkettő óta vagyunk Tandem. Valaha, azt megelőzően a Corvinában nevelkedtünk. Zsuzsa az Iparművészetin volt tipográfus hallgató én Lipcsében tanultam a grafikai és könyvművészeti főiskolán.

Könyves kapcsolati rendszerünk is a régi Corvinából gyökerezik. Amikor a könyvkiadás szétesett, talán szerencsénkre, az elsők között szálltunk be a számítógépes könyvtervezésbe. A macintosh egy kis időre helyzeti előnyt jelentett, a megkezesések jelentős része külföldi munkák adaptálása volt. Más-más kiadónak, köztük a Parknak, a Helikonnak, Corvinának dolgoztunk. Végigcsináltuk a *Száz magyar falu könyvesháza* sorozatát, amelyet Buza Péter szerkesztett. Büszkén emlékezünk a több kiadást is megélt MTI-s *Hungary* kötetre, vagy a Rubik Stúdiós *Made in Hungary*-ra. Az örömszerzés értelemszerűen az volt, ha egy itthon született művel bíztak meg bennünket, amit magunk tervezhattünk. A másik inkább csak jövedelemforrás maradt. Nem

könyv ugyan, de 1996-tól stúdióink végzi a *Magyar Iparművészet* folyóirat tervezési részét.

» *Hogyan jött az Anno?*

« Bosszantott, hogy legtöbbször, akik könyvtervet rendeltek tőlünk, azt szerették volna, hogy a témától függetlenül, túl-méretezett, túldekorált munkát tegyünk le az asztalra, – mert váltig úgy hitték, hiszik –, arra van vásárlói igény. Be akartuk bizonyítani, hogy más úton-módon is lehet szeretni és olvasnivaló(!) könyvet készíteni.

A régi tárgyak, régi irodalom ötvözetéből táplálkozó *Anno*

sorozatunk örömteli időkitöltés. Ahogy – egyéb megbízásaink közben – időnk engedi, nekilátnunk. Szándékunk szerint, az embereket szeretnénk – már a méretével is – közelebb csalni ezekhez a témákhoz. Amit közkinccsé szeretnénk tenni, azok nem műkincsek, nem monstre kiállítási anyagok. Bár keressük a múzeumok fiókjaihoz is a kapcsolatot, de legtöbbször kiderül (nagy tisztelet a kivételeknek!), olyan feltételeket szabnak, amit ez a nyomott árú, szerény költségvetésű kiadás nem bír el.

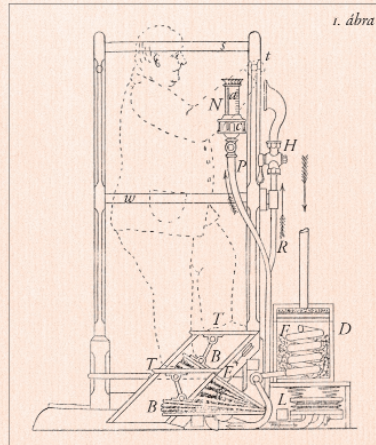
Taposókészülék egészségügyi czélokra

K. G. BUTTNER és K. I. UEBRICH – *Niederlössnitz*

[1886]

E készülék nélkülözhetetlen segédeszköz a dr. Ortel tanártól megszabott gyógyító módhoz, amennyiben az elkerülhetetlenül szükséges hegymászást szabad levegőben, annyira-mennyire, pótolja a szobában, s azonkívül is sokféleképp alkalmazható a tüdő, szív stb. gimnasztikájában. *T T* két lépcsőfok, az *r r* csigákon futó kötéllal úgy van összekötve, hogy az egyik fok annyira emelkedik, amennyire a másik le van taposva. E két fok az *E* lejtőn könnyen sikklik föl s le. Mindegyik fok alatt egy magasra kinyújtható *B B* fűjtató van, hogy a fokok letaposása megnehezíttesék, illetőleg az egész testet oly tevékenységre indítsa, akár a hegymászás. A fűjtatók a fokok emelkedéskor friss levegőt szívnak be egy tömlő útján, amely ablakokon át vagy egyébként közlekedik a külső levegővel. Ez a beszívott levegő legelőbb is beárad a *D* tartó fűdélbébe, ahol a gyapjút, vattát vagy finom papírost megjárva minden szennyezt,

52

i. ábra

53

Nincs megfizethető különfotós, a tárgyakat magunk fotózzuk, a szerzők a gyűjteményük darabjaival, esetleg más módon közreműködő hasonló „örültek”, mint mi.

» *Eszerint a kilincseket például te fényképezted?*

« Pontosan! Gyalogosan jártam utcáról utcára a várost, és keresgéltem, aztán az ismeretési kör is szólt, hogy itt és itt látott egy figyelemre méltót, és ez már szinte betegessé vált. Ahova annak idején csak kilincs miatt mentem, ott aztán találtam mást is. Így különféle té-

mákra lassan egy digitális archívumunk alakult ki.

» *Tetszik a sorozat kolofon oldalának a szövege!*

« Nyomatékkal írjuk bele, hogy a sorozat megjelenését csak a vásárlók megfizetése támogatja – nem más. Irritál, hogy ha bárhonnán támogatást kérsz, azonnal formai instrukciókat, oda nem illő előírásokat is kikötnek, és jóval a támogatás szent célján kívüli, formaidegen elvárásokat fogalmaznak meg.

Csak olvasótól függők akarunk maradni.

» *Itt van ez a frappáns kínáló pult, amit az Iparművészeti Múzeum karácsonyi vásárán is láttam...*

« Igen, ezek a kis kötetek az alig gerincükkel elvesznek egy bolt könyvespolcán. Szükség volt erre a bemutatási formára. De ez külön téma.

» *A nagy könyvterjesztők biztos szívesen felvállalták ezeket a kis, intim köteteket.*

« Gondolod? Hát nem volt ez sem annyira egyszerű. Az 50%-os árrés ellenére sem láttuk kitéve a bővülő kínálatunkat, hát terveztünk és készítettünk ilyen kis tárlót. A boltve-

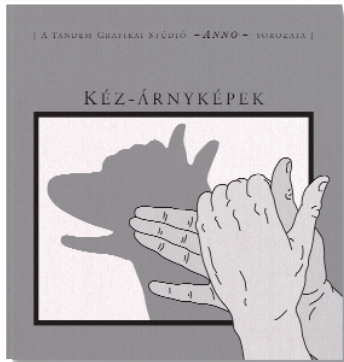
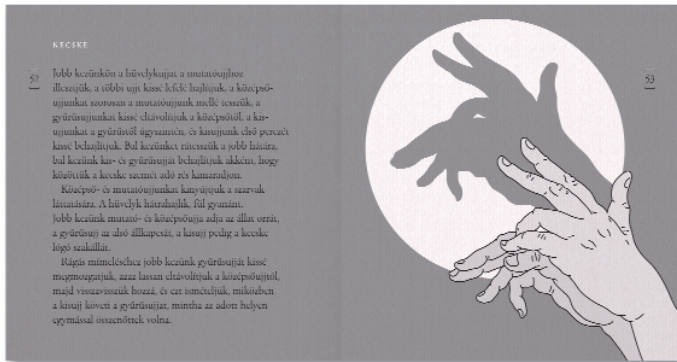
zetők örömmel fogadták volna, de a felső engedélyt nem kaptuk meg, így kénytelenek voltunk átvinni máshova az egész sorozatot, hiszen vidékre nem tudod a könyvedet másként eljuttatni, csak valamelyik nagy könyvterjesztő segítségével.

» Szóval a könyv kitalálása, tervezése a kivitelezéssel nem ér véget, de beszéljünk kedvesebb dolgokról, Zsuzsa: hogyan működik a Tandem, mint kiadó?

« Mindennek van ugye egy költségvonzata. Ha olvasóra talál az előző kötet hetven-hetvenöt százaléka, akkor meg tudjuk finanszírozni a következő nyomdászamláját. Persze – anno – minden ismerős örültnek tartott bennünket, hogy a könyvtervezés mellett önálló kiadásra is vállalkozunk.

Olyanok vagyunk, mint a kis Kner-embléma, visszük hátun-

FÉNYIRDÁK, FÉNYKÉPÉSZETI MŰTERMÉK

kon a könyveket. Négyet-ötöt egy-egy könyvesboltba, a múzeumi shopba, ha jelzik – persze van olyan is, ahol rá kell kérdezni –, elfogyott-e. Hála Istennek, kiderült, hogy másfél, két év alatt elkelnek. Észlelünk egy szerény sorozatgyűjtői kört is. Volt könyvecske, melyet ötszáz, volt amelyiket ezeröttszáz példányban mertünk kiadni, és volt már utánnymásunk is! Ez valóban nagy öröm volt! Ilyen

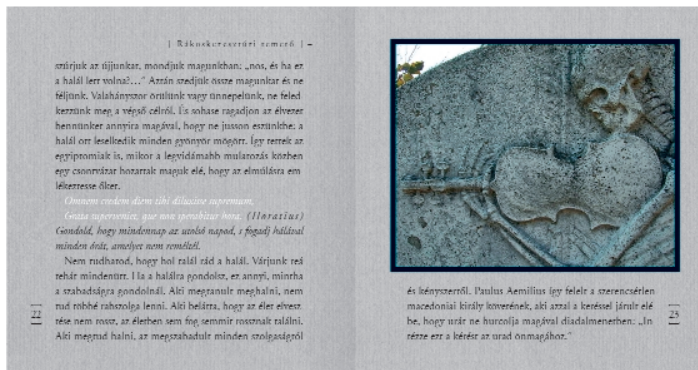

például a *Kapukilincsek* kötet. Képzeld, már kaptunk kilincsképet olvasónktól, e-mailben, hogy ezt nekünk fotózza – Kubában. Igazán kedves volt.

» *Hányadiknál tartotok?*

« Úgy alakult, hogy már túl vagyunk a tucaton. Eddig 2004 óta évente négy könyvecske jelent meg.

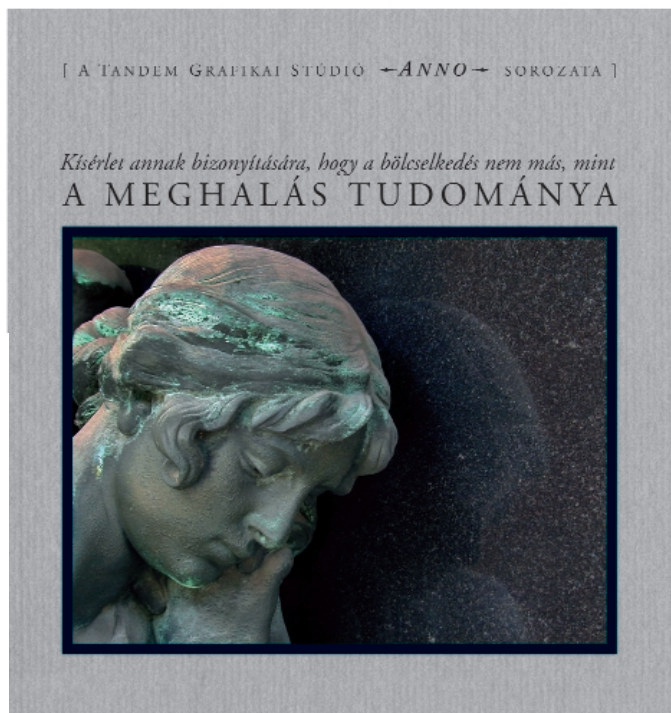
Hogy mi kerül bemutatásra, az vágy és alkalom egyvelege. Fölvállalandónak érezzük, ha

A múzeumnak gyakran nincs olyan gazdag anyaga, mint amire ráakadunk. Már előfordult, hogy úgy jött létre egy kiállítás, hogy a könyvben publikált téma színvonala felkeltette a muzeológus érdeklődését a gyűjtemény iránt... így született egy táncrend-kiállítás. Az meg egy külön öröm, mikor végre ráakadsz egy – a sorozatba elképzelt – téma gyűjtőjére. A sorozat színvonalát láttatva

valami jobb sorsra érdemes, régi kiadású könyv kerül a kezünkbe. Akkor az illusztrációkkal együtt leporoljuk. A Csapkerőzsa, az első négy kötet egyike, éppen egy ilyen eset volt.

Nálunk nincs merev „kiadói terv”. Egy magángyűjtőnél véletlenszerűen előbukkanó akármi néha leköröz minden mást.

102

103

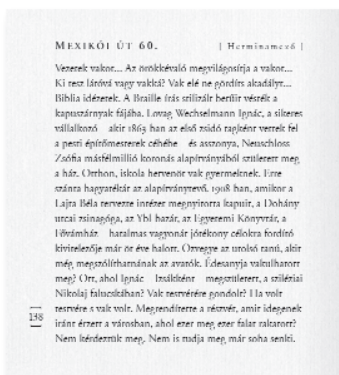
már van esélyed, hogy feltve őrzött tárgyait kézbe veheted, elviheted, lefotózhatod. Így készülhettek el a turistabot-jelvényes képek. Utánajárunk, azonosulnak célunkkal és végül kölcsönadják...

- » *Milyen témában segíthetek?*
- « Bár nem akarom nagydobra verni leendő terveinket, de mostanság a téged is közelebről érintő betű- és íráskultúrához kapcsolhatóan például mártogatós író- és rajztollhegyeket kapok kölcsönbe, aztán viszem vissza a régiségeshez.
- » *Másféle rajzos könyvek is készültek?*
- « Készült, de szívesen megmutatom, mi készül éppen most: A Kéz-árnyképek illusztrációs ábráit Felvidéki András mint „külsős” készítette el, örömről, élvezettel!
- » *Kidolgozott tipográfia rend szerint tervezitek a könyveket?*
- « Hát annyira, amennyire azt a könyv megkívánja. A formátum fix, a külső megjelenés egységes, de például a betű fokozata már nem. Egy gyermekeket ér-

deklő téma ugye más igényel. Ahogy a képalák is eltérőek... Mindent az olvasóért...

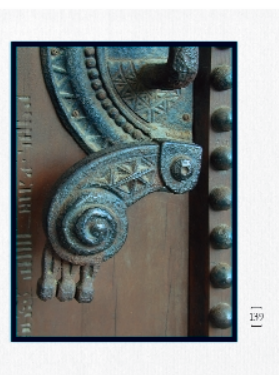
Saját találmányunk is van: örömmel fogadják a vásárlók, hogy a hátsó fülről a kód és az ár – a perforáció mentén – leválasztható. Ajándékozásnál nem kell a szokásos módon vakargatni a lemoshatatlan, lefedni a lefedhetetlen árjelzéseket...

- » *A siker felveti a kérdést: idegennyelvű változatok?*
- « Hát igen: itt van például az Iparművészeti Múzeum. Rengeteg külföldi látogatja ezt a Lechner-csodát. Felvetettük hát,

138

139

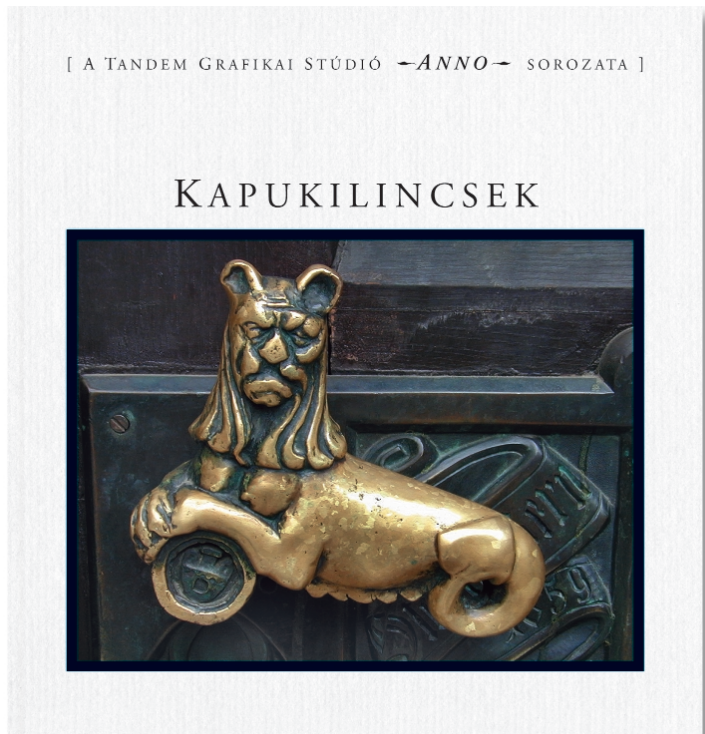
szeretnék magát az épületet, sorozatunkba passzolóan megközelíteni. Engedélyt kértünk rá, és most úgy tűnik, néhány példányért talán elkészíthetjük. Ha összejön, akkor az ő épületüket fogja hirdetni... és ennél egyértelmű, hogy idegen nyelvű változata is lenne.

Egyébként kiderült, hogy a külföldi turisták kis méretének és a közölt képek színvonalának köszönhetően – a csak magyar

szöveg ellenére is – veszik a könyveinket.

» *Resumét kéne a könyvekbe tenni, esetleg csak az ismertetőt lefordíttatni.*

« Talán igen. Ez a témától is függ. Több könyvecskének a charme-ja a nyelvi környezete. Bajos lenne átültetni a *Képes árjegyzékek* kort idéző, vagy a *Czélserű szabadalmak* olykor mosolyra ingerlő szövegeit.

» *Tudom, az újévi köszöntőtök az utóbbi években Anno „hirdetesként” is szolgált...*

« Kis könyvecskékhöz nem illik nagy csindadratta, gigantposter se. Persze szeretnék, ha minél többen ráakadnának, ha önjáróvá válna. Nincs annál jobb doppingszer, mint mikor egy miskolci tanárnő a honlapunkon (tandemgrafika.hu) keresztül megkeres bennünket, mert egy ajándékba kapott Anno kötet annyira elnyerte tetszését, hogy szeretné tudni, hol kapható a sorozat, mert a tanulóit szeretné megfertőzni vele...

Mikor olvasóink kínálják fel a sorozat céljára olyan használható, netán használhatatlan ötleteket, gyűjteményeiket és az irodalmat, amelyekről nem is álmodnál...

» *Hát ti elértétek, amiről álmodoztatok!*